

Sygn. akt II KK 421/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Zbigniew Puskarski (sprawozdawca)

Protokolant Elżbieta Wawer

w sprawie **H. I. P.**

w przedmiocie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 15 lipca 2020 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego
od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w W.

z dnia 30 listopada 2018 r., sygn. akt IV K (...),

**1. uchyla wyrok w zaskarżonej części, tj. rozstrzygnięcie
zawarte w pkt 2. i na podstawie art. 537 § 2 k.p.k. w zw. z art. 572
k.p.k. umarza postępowanie w zakresie wydania wobec H. I. P.
wyroku łącznego obejmującego wyrok Sądu Rejonowego w W. z
dnia 21 grudnia 2017 r., sygn. akt IV K (...);**

**2. wydatkami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb
Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W. rozpoznał sprawę o wydanie wyroku łącznego wobec H. I. P. , przyjmując, że proceduje co do połączenia:

I. wyroku łącznego Sądu Rejonowego w W. z dnia 17 kwietnia 2018 r., sygn. akt IV K (...), którym połączono kary pozbawienia wolności orzeczone wobec H. I. P. wyrokami w sprawach Sądu Rejonowego w W. :

- z dnia 30 stycznia 2017 r., sygn. akt IV K (...),
- z dnia 1 marca 2017 r., sygn. akt IV K (...),
- z dnia 28 czerwca 2017 r., sygn. akt IV K (...),
- z dnia 16 października 2017 r., sygn. akt IV K (...),
- z dnia 25 października 2017 r., sygn. akt IV K (...),
- z dnia 21 grudnia 2017 r., sygn. akt IV K (...)

i wymierzono skazanemu karę łączną 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, z zaliczeniem na jej poczet okresu wykonywania kary w sprawie o sygn. akt IV K (....) w wymiarze 6 dni oraz okresy zatrzymania w innych sprawach. Jednocześnie umorzono postępowanie w części połączenia kar orzeczonych wobec skazanego wyrokami Sądu Rejonowego w W. :

- z dnia 9 września 2013 r., sygn. akt IV K (...),
- z dnia 12 listopada 2014 r., sygn. akt IV K (...),
- z dnia 26 stycznia 2015 r., sygn. akt IV K (...).

Postanowieniem z dnia 24 lipca 2018 r. odroczone wykonanie kary łącznej pozbawienia wolności na okres 6 miesięcy do dnia 24 stycznia 2019 r.

II. wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 21 grudnia 2017 r., sygn. akt IV K (...), skazującego H. I. P. za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 5 października 2017 r. na karę mieszaną 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz 1 roku i 3 miesięcy ograniczenia wolności, z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 35 godzin w stosunku miesięcznym (kary pozbawienia wolności i ograniczenia wolności nie zostały wykonane);

III. wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 14 czerwca 2018 r., sygn. akt IV K (...), skazującego H. I. P. za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 9 lutego 2018 r. na karę mieszaną 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz 1 roku i 3 miesięcy ograniczenia wolności, z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej

kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym (kary pozbawienia wolności i ograniczenia wolności nie zostały wykonane);

IV. wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 3 lipca 2018 r., sygn. akt IV K (...), skazującego H. I. P. za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w okresie od dnia 30 sierpnia 2017 r. do dnia 14 października 2017 r., na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności (kara pozbawienia wolności nie została wykonana).

Z powyższego wynika, że Sąd Rejonowy w W. nieprawidłowo określił zakres procedowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego wobec skazanego H. I. P. , bowiem dwukrotnie (w pkt I. i II.) wymienił ten sam wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 21 grudnia 2017 r., sygn. akt IV K (...).

Tenże Sąd wyrokiem łącznym z dnia 30 listopada 2018 r., sygn. akt IV K (...):

1. na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 86 § 4 k.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. orzeczone wyrokami opisanymi w pkt I. i IV. kary pozbawienia wolności połączył i wymierzył H. I. P. karę łączną 1 roku i 5 miesięcy pozbawienia wolności;

2. na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 87 § 2 k.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. orzeczone wyrokami opisanymi w pkt II i III kary mieszane pozbawienia wolności oraz ograniczenia wolności połączył i wymierzył H. I. P. karę łączną 4 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 2 lat ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym;

3. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej w pkt 1. zaliczył skazanemu okres wykonywania kary w sprawie o sygn. akt IV K (...) w wymiarze 6 dni oraz wskazane okresy zatrzymania w sprawach o sygn. akt: IV K (...), IV K (...), IV K (...), IV K (...), IV K (...) (powinno być: IV K (...)) i IV K (...);

4. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej w pkt 2. zaliczył skazanemu okresy odbytej kary pozbawienia wolności w sprawach o sygn. akt IV K (...) i IV K (...).

Nadto orzekł, że w pozostałym zakresie wyroki podlegające połączeniu będą odrębnie wykonywane.

Powyższy wyrok łączny nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 15 lutego 2019 r.

Obecnie kasację od tego wyroku wniósł Prokurator Generalny. Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w pkt 2. sentencji wyroku na korzyść skazanego H. I. P.. Zarzucił: „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa materialnego i procesowego, a mianowicie art. 85 § 2 k.k. w zw. z art. 576 § 1 k.p.k., polegające na połączeniu węzłem kary łącznej - tzw. kar mieszanych (wydanych na podstawie art. 37b k.k.), to jest w wymiarze: 2 miesiące pozbawienia wolności oraz 1 roku i 3 miesiące ograniczenia wolności (wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 21 grudnia 2017 r., sygn. akt IV K (...)) i 3 miesiące pozbawienia wolności oraz 1 roku i 3 miesiące ograniczenia wolności (wyrok Sądu Rejonowego w W, z dnia 14 czerwca 2018 r., sygn. akt IV K (...)), a w konsekwencji wymierzenie kary łącznej 4 miesiące pozbawienia wolności oraz 2 lat ograniczenia wolności, w sytuacji, gdy kary z pierwszego z wymienionych wyroków nie podlegały wykonaniu, gdyż weszły w skład kary łącznej 1 roku i 3 miesiące pozbawienia wolności orzeczonej przez ww. Sąd Rejonowy prawomocnym wyrokiem łącznym z dnia 17 kwietnia 2018 r., sygn. IV K (...)” – i wniósł o uchylenie orzeczenia w zaskarżonej części, a w konsekwencji również jego pkt 4. i umorzenie w tym zakresie postępowania o wydanie wyroku łącznego, zgodnie z art. 572 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym, co przy zastosowaniu w art. 535 § 5 k.p.k. pozwoliło uwzględnić ją w całości na posiedzeniu bez udziału stron. Należy przyznać rację Prokuratorowi Generalnemu, że zaskarżony wyrok łączny jest wadliwy, bowiem w zakresie rozstrzygnięcia z pkt 2. został wydany z rażącym naruszeniem przepisów prawa materialnego i procesowego, a mianowicie art. 85 § 2 k.k. i art. 576 § 1 k.p.k. Nie ulega też wątpliwości, że uchybienie to miało istotny wpływ na treść wyroku.

W kasacji trafnie wskazano, że po wydaniu wobec skazanego H. I. P. przez Sąd Rejonowy w W. w dniu 17 kwietnia 2018 r. wyroku łącznego o sygn. akt IV K (...), zgodnie z art. 569 § 1 k.p.k. w niniejszej sprawie były podstawy do wydania kolejnego wyroku łącznego, gdyż zaistniały warunki do wymierzenia nowej kary

łącznej, określone w art. 85 § 1 k.k. Natomiast, zgodnie z art. 85 § 2 k.k. podstawą orzeczenia kary łącznej mogły być wymierzone i podlegające wykonaniu (w całości lub w części) kary lub kary łączne za przestępstwa określone w § 1 tegoż przepisu. Tak więc, w wypadku, gdy przynajmniej jedną z kar podlegających łączeniu była już orzeczona jako kara łączna w wyrokach podlegających łączeniu, wymiar tej kary łącznej stanowił podstawę orzeczenia kary łącznej w wyroku łącznym. Oznacza to, że kara łączna wymierzona w wyroku łącznym nie ulegała rozwiązaniu, jak to miało miejsce w stanie prawnym obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.

Wskazano wyżej, że po wydaniu wyroku łącznego z dnia 17 kwietnia 2018 r., sygn. akt IV K (...), H. I. P. został prawomocnie skazany dwoma wyrokami Sądu Rejonowego w W.: z dnia 14 czerwca 2018 r., sygn. akt IV K (...), na tzw. karę mieszaną – pozbawienia wolności oraz ograniczenia wolności i z dnia 3 lipca 2018 r., sygn. akt IV K (...), na karę pozbawienia wolności. Wymienione kary jednostkowe i kara łączna nie zostały jeszcze wykonane w ogóle lub w całości, a nadto nadawały się one do połączenia (k. 43 – 46 akt sprawy). Wynika z tego, że te właśnie kary powinny być objęte zakresem orzekania w przedmiocie nowej kary łącznej. Niedopuszczalne natomiast było objęcie procedowaniem, a następnie węzłem kary łącznej, określonej w pkt 2. sentencji skarżonego kasacją wyroku łącznego, kary mieszanej – 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz 1 roku i 3 miesięcy ograniczenia wolności wymierzonej H. I. P. wyrokiem Sądu Rejonowego w W., sygn. akt IV K (...), która nie podlegała wykonaniu jako objęta karą łączną orzeczoną prawomocnym wyrokiem łącznym tego Sądu z dnia 17 kwietnia 2018 r., sygn. akt IV K (...).

Sąd orzekający nie wziął pod uwagę, że zgodnie z art. 576 § 1 k.p.k. z chwilą uprawomocnienia się wyroku łącznego, wyroki podlegające połączeniu nie ulegają wykonaniu w zakresie objętym wyrokiem łącznym.

Fakt zaistnienia nieprawidłowości przy wydawaniu wobec H. I. P. wyroku łącznego o sygn. akt IV K (...) dostrzegł Sąd Rejonowy w W., który w pisemnym uzasadnieniu tego wyroku przyznał, że „błędnie ustalił węzeł kary łącznej orzeczonej w pkt 2. części dyspozytywnej wyroku łącznego”, bowiem „błędnie uznał, iż istnieje konieczność połączenia kary jednostkowej orzeczonej w wyroku Sądu Rejonowego w W. IV Wydział Karny w sprawie o sygn. akt IV K (...), albowiem z analizy wyroku łącznego wskazanego w pkt 1. jednoznacznie wynika, że wyrok ten został objęty węzłem kary łącznej, co wymaga zatem korekty ze

strony Sądu Okręgowego”. Jak wspomniano, wobec niezaskarżenia przedmiotowego wyroku łącznego, nie był on jednak poddany kontroli przez sąd odwoławczy.

W tym stanie rzeczy słusznie wskazano w kasacji, że:

- Sąd *meriti* bezpodstawnie – z obrazą art. 85 § 2 k.p.k. w zw. z art. 576 § 1 k.p.k. – i niekorzystnie dla skazanego objął w pkt 2. sentencji wyroku węzłem kary łącznej tzw. karę mieszaną orzeczoną wyrokiem o sygn. akt IV K (...). W konsekwencji w zaskarżonym kasacją wyroku łącznym kara tą występuje dwukrotnie: w pkt 1. jego sentencji, jako składowa kary łącznej wymierzonej połączonym wyrokiem łącznym o sygn. IV K (...) oraz w pkt 2. jako jednostkowa kara o charakterze mieszanym tworząca kolejną karę łączną;

- na skutek zaistniałego uchybienia skazany ma do odbycia dodatkowo karę 1 miesiąca pozbawienia wolności oraz 9 miesięcy ograniczenia wolności. Wynika to z różnicy pomiędzy bezpodstawnie orzeczonymi w pkt 2. zaskarżonego wyroku łącznego karami łącznymi w wymiarze 4 miesięcy pozbawienia wolności oraz 2 lat ograniczenia wolności i karami 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonymi wymienionym w tym punkcie wyrokiem o sygn. akt IV K (...).

Wobec stwierdzenia braku podstaw do połączenia węzłem kary łącznej kar orzeczonych wyrokami o sygn. akt IV K 975/17 i IV K 150/18 Sąd Najwyższy uchylił wyrok w zaskarżonej części, tj. rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2. i na podstawie art. 537 § 2 k.p.k. w zw. z art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w zakresie wydania wobec H. I. P. wyroku łącznego obejmującego wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 21 grudnia 2017 r., sygn. akt IV K (...). Skutkiem uchylenia wspomnianego rozstrzygnięcia była dezaktualizacja rozstrzygnięcia zawartego w pkt 4. zaskarżonego wyroku, zatem jego uchylanie było zbędne.

Dodatkowo można zauważyć, że w kasacji wskazano, iż „zakresem orzekania w przedmiocie kary łącznej powinny być objęte wskazane powyżej wyroki: łączny o sygn. IV K 1073/17 i jednostkowe: IV K 150/18 i IV K 1095/17”, wobec czego właściwy Sąd powinien rozważyć, czy nie zachodzą warunki do wydania z urzędu (art. 570 k.p.k.) wyroku łącznego obejmującego wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 14 czerwca 2018 r., sygn. akt IV K (...).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku, o wydatkach postępowania rozstrzygając zgodnie z art. 638 k.p.k.